

fandt denne Udtalelse ganske smagfuld, saa fandt jeg dog ikke tilstrækkelig Anledning til at gribe ind. Det ærede Medlem har fremdeles Ordet.

Rovod: Jeg turde maasse opfatte dette saaledes, at, naar man i Medfør af sit Hverv her i Thinget raadspørger sig og raadslaar med sine Vælgere om her foreliggende Sager eller om Sager, som have foreligget og atter ville komme til at foreligge, saa skal en saadan Forhandling imellem Rigsdagsmanden og hans Vælgere her kunne stemples som Snaak. Det ærede Medlem for Beile Amts 3die Valgkreds er ialtsald den Gæste, som jeg udenfor Salen vilde taale dette af; jeg vilde taale det af ham paa Grund af hans personlige Elfskærdighed og paa Grund af hans umaadelige Belvilje for mig til enhver Tid; en Anden skulde fuldt kommen til med sin Person at staa til Ansvar for et slikt Udtryk udenfor Thinget. Det glæder mig, at det ærede Medlem var enig med mig i, at der ikke burde være Forskjel mellem Gaardmænd og Husmænd; hele Ulykken er kun den, at der er Forskjel, og at Sproget har været saa uforstaaet partiff paa min Side, at det har Udtryk for begge Dele. Det ærede Medlem siger, at det hænger ikke saaledes sammen, som jeg anførte, at der er et godt Samliv mellem dem osv. Det synes deraf, at, hvad jeg har sagt, er blevet misforstaaet, som om jeg vilde grave Kløften dybere imellem Gaardmændene og Husmændene; men dertil har jeg ikke den ringeste Grund. Er det Husmændene, der skulle grave Kløften dybere, fordi de ikke ville omgaaes med disse mere velhavende Gaardmænd, hvis Myndighed er trykkende for dem? Det maatte aabenbart være fra Husmændenes Side, at jeg som Husmands søn maatte tale; Gaardmændene har jeg lidt nok af i min Dyrægt, saa deres Parti skulde jeg ikke tage. Men nu brugte det ærede Medlem selv disse Udtryk: Gaardmandsklassen og Husmandsklassen, og der maa altsaa i hans Bevidsthed findes to Klasser. Det er af den Slags Godtjobslighed at stille op, som jeg oprigtig talte ikke giver Meget for. Og lad os gaa til Samvittighederne; Gaan-

den paa Hjertet, gad jeg nok se, hvorledes Gaardmændene vilde tage sig ud, hvis deres Sønner fik det ugudelige Indfald at ville gifte sig med en Husmandsdatter, eller dersom deres Døtre vare udsatte for en Husmands Elfskærdighed. Saa skulde vi se, at der kom en Følelse i Bevægelse i deres Sjæl, der stod langt borte fra det Eghedsstade, som er saa levende skildret af Forsvarerne for dette Lovforslag. Nei, Sagen er den, mine Herrer, at i det virkelige Liv mellem Mand og Mand hersker der i Bevidsthederne en uforklarlig Forskjel, en modbydelig Ulighed, der er lyslevende tilstede imellem dem. Men her kommer man saa til Gjengæld og prædiker Eghedens glade Budskab for Folket og tror saa, at det er nok. Nei, vis det i Gjærningen hjemme i det huslige Liv, i de kommunale Forhold, saa skulle vi tro Dem paa deres Ord, at ethvert Spor er udsløttet, at enhver Bevidsthed om Forskjel mellem Samfundsklasserne paa Landet især imellem de to Klasser, der her ere omtalte, Husmændene og Gaardmændene, er udsløttet. Det hænger ikke saaledes sammen, vi kjende disse Ting for godt. Jeg holder mig her ikke til Tilstanden paa min Fødsel, men taler om Tilstanden i den øvrige Del af Landet, hvor jeg har haft Leilighed til at ligge temmelig dybt ind i Forholdene, saa at jeg her tør udtale mig med Dristighed. For ikke at misforstaaes, skal jeg slutte med den Bemærkning, at, naar det ærede Medlem vilde gjøre saa umaadelig meget ud af det Udtryk: at sprænge Formerne, saa tror jeg, at Enhver vil have forstaaet, hvad det var, at jeg mente, nemlig at, naar Forskjellen mellem Gaardmændene og Husmændene var udjævnet, saa vilde Trangen være saa stærk, at Udviklingen vilde gaa for sig paa naturlig Maade. Naar jeg sagde: sprænge Formerne, saa mente jeg ikke, at det skulde ske med Strald og Rabalder eller med et Knald eller Eignende, nei, men at man ganske naturligt vilde lægge Kommunalloven ud i Sømmene, efterhaanden som man erfarede, at den trykkede Vælgernes Ledemod. Dette var Alt, hvad jeg mente med det anførte Udtryk, og dersom jeg ikke har været heldig i Brugen af Sproget, saa bøier